

KJAK

eftir ummælarum. Og hetta ger høvundurin, sum her verður umrøddur, í ólukkumáta.

Men eitt slær hann fast við sjeytummaseymi: "Samanumtikið. Sagt, sum vitiligt er: So kenni eg....als onga trongd til at taka eitt einasta orðið aftur av tí, ið eg havi skrivað." - Hetta høvdu vit heldur ikki væntað! Tann bíbilski, gamltestamentalagi forherðingurin er óvikandi; hann er alvitandi, og eingin - als eingin - kann fáa hann at hugsa øðrvísi ella halda annað enn tað, sum hann einaferð helt seg vera sannførdan um. Og so er bara eitt at gera: at leypa á, at trútta og tvíhalda, at niðra tey, ið "tora" at mæla ímóti ørskapinum.

Onkur ummælari loyvdi sær at halda fyri, at bókin bendi á, at høvundurin var hevndarhugaður. Og høvundurin missir aftur tamarhaldið og sigur útsøgnina vera "burtur úr vón og viti. Tað mann (sic) hava verið ein ikki hissini vírikur hjá tær, sum eg havi stigið á. Og tað harmar meg vitiliga. Tí humor er helst ikki tín sterka síða." - Ikki eiti á, sum hasin høvundurin er skjarrligur, nú ummælið snýr seg um, hvussu óhøvisk, óbærilig og skendsk *hansara* bók er. Men tað skemtiligasta er, at so fer Arnstein at meta um, hvønn "humor" fólk hava, í hesum føri ummælarin. Eisini skriar úrmælingurin um ummælið, at "stílin er so sum so; men tað skal ikki skilja okkum. (Eingin er forpliktaður út yvir síni evnir.)" - At høvundurin fær seg at taka heitið "stílin" upp á tungu - og so má hann (sjálvsagt) eisini meta um "evnini" hjá fólki; og eisini *tað* heldur hann seg hava førleika til. Óførur maður, má sigast! Vit onnur, deyðiligu, drýpa høvur í hávirðing og umbera, at vit eru till!

Satt at siga er stílin í tvætli-bókin *Herskin herðindi* um og undir miðal, í støðum heilt út av lagi. Men so sigur høvundurin sjálvsagt, at tað eru vit, lesararnir, sum eru býtt og ikki skilja hansara serliga slag av "humori". Tað verður so harvið.

Tá ið ummælarin hóvliga vísir á ta órimiligu viðferð, ið H. D. Joensen fær í bókin, verður soleiðis tikið til í svar- og álops-grein høvundans: "Og eg fái meg als ikki at vera við í jubilfestini ... fyri Landslækninum. Fyri mær og klaksvíkingum yvirhøvur var H. D. Joensen ein begávaður og valdgrammur maður, sum helst trongdi til onkra hjálps. Hetta sigi eg ikki niðursetandi – bara konstaterandi. Eg havi tí - eftir evni – roynt at lýst hann við nøkrum grammum av humori eisini." (Vágaportalurin, 6/12/2017) - Hvát? Er Arnstein eisini sálarfrøðingur? Valdsgirnd haldi eg vera eitt sindur ónærligt at leggja pápa mín undir, tí tann eginleikan hevði hann ikki meira enn onnur fólk; og onkustaðni nevnr høvundurin, at H.D.J. var ikki "semjusøkjandi" (*H.h.*, 54). Ein maður, sum var uppi í so



- Er hetta ein ásannan av, at vantandi skil var í átøkum rumbulsmanna? Ella er tað atfinning av myndugleikum, sum ikki steðgaðu ørskapinum nóg tíðliga?

nógvum tingingum og so nógvum til- og átøkum sum hann, kann neyvan hava verið stórvegis valdsgrammur, men má so avgjørt hava verið semjusøkjandi. Og hvørja "hjálps" man skemtarin Arnstein sipa til? - Mong okkara halda, at tað heldur er Arnstein, ið álvarsliga tørvar hjálps at fáa skil á tankum, hugburðum, muru og illsinni sínum. Men nú er ov seint, eins og hjá undirritaða tvørballi - báðir eru vit komnir væl upp um dustsins ár.

Onnur grein um stórverk høvundans, sum loyvur sær at rætta og finnast at onkrum í bókin, verður heldur ikki væl upptikin; og aftur er úrmælingurin á gosi. Einastaðni skriar vargurin: "Í mínum fyrra aftursvari til seinastu herðindini ... móti bókin var kanska ein heldur herkin (sic) snertur av humorið (sic) undir greinini, og sum helst ikki fall honum o.ø. so

væl, "stílin er jú maðurin" (Paul V. Rubow, prof.)." - Aftur at váлка sær í fyrbrigdum, sum hann lítið ella als einki skil hevur á: "humori" og "stíli"; og bara orðalagið avdúkar bæði sinnisrørslu og andstygð. Høvundurin tykist rættiliga forliptur í professarum og øðrum akademikarum, treytað av, at hann kann (mis)brúka teir. Men at skuldseta Paul V. Rubow professara fyri fyrstur at hava javnsett "stíl" og "mann" er burturvið; tí orðafelli sum "stílin er maðurin" er nógv eldri enn so og er at finna longu fyri 2500 árum síðani. Í nýggjari tíð skrivaði franski náttúrugranskarin George L. C. Buffon (1707-1788) á leið tað sama, eins og enska skaldið og mentaummælarin Matthew Arnold (1822-1888) og seinni írski/bretska rithøvundurin Oscar Wilde (1854-1900); og so kanska danski professarin Paul V. Rubow (1896-1972).

Langar til

Men høvundurin glettir á tonn, nú ein friðarmaður úr Klaksvík verður hunddálkaður fyri at hava búð fleiri áratíggju í Danmørk - hann skal bara halda kjaft, hann var ikki á barrikadunum sum eg, hugsar høvundurin kanska. Og so langar hann til: "Og sum [hann, ið skriar] endaði fyrru grein sín (sic) við: "Ruðuleikin og vanærliga skommin var einans [íkominn av] uppreisnarmonnum klaksvíkinga! Sum báðar bókurnar (Liggjasar og mín) hálava." Her kann eg als ikki fylgja honum. Hetta er so burtur úr vón og viti! Ikki tí, at øvundin hevur allar dagar verið. Í túsundára gomlu bókin við svartari permu verður hugtakið avdúkað longu á 4. síðu - eystan fyri Eden. Har annar lat lív." (Vágaportalurin, 18/12/2017) - Her fáa vit neyðars deyðiligu kanska ikki fylgt Søgumanninum Mikla: Hvát er tað fyri "øvund", ið sipað verður til?

Og so endar Arnstein so eingla- og halgimannakent: "... hampafólk í Norðuroyggjum, sum bara vildu hava ein góðan lækna,

blivu bard, blóðsorað, dømd og fongslað av óflýggjakroppum í búna við skotvápnum við lið og knipplum á lofti. Soleiðis er tað." - Men var hetta ikki aftaná, at bæði føroyskir, danskir og altjóða miðlar høvdu sagt frá, at umleið túsund vápnaðir menn í Klaksvík vóru tilbúnir at forða fyri "atsóknun" myndugleikanna, donsku stjórnarinnar og kanska NATO, og Føroya Landsstýri hevði biðið ríkismyndugleikarnar um at fáa skil á har norðuri?

Tær berst í látur, tá ið høvundurin skriar í somu grein: ".... frá fleiri kønum fólki er givið til kennar í seinastuni (og hetta eru ikki míni orð), at bókin er eitt søguligt dokument. Væl greidd úr hondum, ein breið lýsing av



Sami óhøviski og óhóskandi atburður kemur til sjóndar, tá ið Føroya lögmaður, Kristian Djurhuus, ringir til lánslæknan at finna eina loysn á kreppuni

høvuðspersónum og hendingum í málinum, rættargongdin er upplýsandi viðgjörd (viðhvørt á ein skemtiligan hátt)." - Ikki eiti á! So "køn" fólk meta skendsilsbókina

so høgt? Hevði verið áhugavert at vitað, hvørji hesi kanska eru. Ella er hetta bara sjálvrós?

Og so kemur rosinan í pylsu-endanum: "Og harmiligt er tað vitiliga, um onkur....hava fingið bókina í rangastrúpan; men hetta má so vera. Tí, sum sagt er frá í bókin, var mitt endamál við hesi ritgerð, at skrivað varð uttan nakran beiskleika."

Mura og hugburður

Í stuttum broti, sum eitur "Kreppan harðnar" (*H.h.*, 160) stendur: "... Og kent er tað, at í einumhvørjum óskipaðum hópi eru tað radikalar kreftir, sum í óðum verkum vilja fara út um mark. Og serstakliga har, ið eingin sterkur leiðari er valdur at ráða og kann stýra fólkinum....úrslitið kann tí verða, at eftir stendur ein eyðmýktur hópur av hampafólki...sum kenna seg slept upp á fjall av onkrum ótanga....tí kann tað henda, at tann hampiligi hópurin - í ókunnigum mannaeygum kring land og ríkið (sic) - fær alla skuldina fyri allar tær óhepnu hendingar og má bera ábyrgdina av tí, sum síðani hendir av rongum tilburðum." - Er hetta ein ásannan av, at vantandi skil var í átøkum rumbulsmanna? Ella er tað atfinning av myndugleikum, sum ikki steðgaðu ørskapinum nóg tíðliga?

Í øðrum stuttum broti, kallað "Andróður innanborða" (bls. 163) verður skrivað: "Men, fyri at siga sum er, so var eisini ein "figgindi" staddur innanborða hjá adressumonnunum. Tí ein lítill partur av manningini royndist meira til fortred enn til gagns - við støðugt óheppið at skjóta á - í mangari almennari atgerð og á fundum. So óstýriligir, hesir." - (Gev gætur "stíl" høvundans her - ella kanska "humor"). - "Hesir vóru einstakir garpar, sum kendu hug til at vísa seg - "til egið gagn at fremja" í trongastu merking, og vóru tí ein kleppur fyri sjálv málíð." - (Og so kemur hygni sálarfrøðingurin.) - "Kanska høvdu hesir garpar eisini brúk fyri onkursvegna at "gera seg upp" og eina trongd til eina raska staðfesting av: *at verða sæddur av fólki*." - (Sipar høvundurin her til sín sjálvs?) - "Hetta stavar kanska frá einum miseyðnaðum uppvøkstri ella traumatiskum barndómi. Ella hetta, at fjala út yvir egnan fjáltur millum manna." - (Ikki eiti á djúphugsadari greining!) - "Hesir fingi sær vanligu upp í nevið og lótust so at vera framherjar fólksins. Men teir vóru við teirra geipan og galdran bara til bága. Og eyðsæð bara til gagns fyri figgindan." - (Hetta var tann atburður, sum var fagnaður í ávísu kreðsum, eisini í Havn, minnst meg.) - "Hetta ólag fór fram...bæði millum 95'arar og 5'arar. Onkur brúkti telefonina á náttartið til at hótta fólk við. Og onkur annar gjørdi seg eitt nú inn á sethúsin hjá einum fólkauldum við at grýta grót í vindeygu til skel og ótta fyri tað (sic) hjartkiptu familjuna

